

מִלֵּתָא חֲדָתָא

פורים

מאמרי קדש דא"ח
שיחות קדש דברי תורה
מפ"ק כבוד קדשת מרן
אדמו"ר רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

יו"ל בס"ד ע"י מכון 'אור לישרים'
שע"י ישיבת 'אביר יעקב'
ומוסדות 'אור מאיר שמחה' נהריה

מהדורת פקר

מלתא חדתא

©
כל הזכויות שמורות

לישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה נהריה
רח' אביר יעקב 27
נהריה

נרפס על נייר חו"ל
שאן בו חשש חילול שבת

הארות והערות יתקבלו בכרכה
מכון אור לישראל
רח' יוסף חבמו 30 ירושלים
פקס: 03-5423180

office@oz-vehadar.com

הפצה והזמנות: 'היכלי תורה'

בארץ ישראל:	טלפון: 02-9924603 פקס: 03-5435884
באררה"ב:	טל: 718-437-0054 פקס: 718-437-3514
באירופה:	טל: 44-191-430-0333 פקס: 44-191-430-0555

עימוד ועיצוב:
שמאל סאמעט

מַרְבִּין בְּשִׁמְחָה

הַשְּׂמִיחָה מֵהַשְּׂרָאָת הַשְּׂמִינָה

חֲדָשׁ אָדָר מִיחַד לְהַשְּׂרָאָת הַשְּׂמִינָה
הַמְעוֹרֶרֶת שְׂמִיחָה

אָמְרוּ חַז"ל (תענית כט.) מִשְׁנַכְנֵס אָדָר מַרְבִּין בְּשִׁמְחָה. הַטַּעַם לְכַף שְׂבַח־דָּשׁ זֶה עוֹלָה וּמְתַעֲצָמֶת מִדַּת הַשְּׂמִיחָה, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׂמִיחָה הָאֲמִתִּית וְהַרְצוּיָה נִמְשַׁכֶּת לְאָדָם רַק עַל יְדֵי הַתְּקַבּוּתוֹ לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁמְקוֹר הַשְּׂמִיחָה בְּמַעוֹנּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דה"י א' טז כז)

עַז וְחֲדָדָה בְּמִקְמוֹ* א. וְהַחֲדָשׁ הַזֶּה הוּא זְמַן שֶׁמְקוֹמוֹ - שְׁבוּ יֵשׁ עַז וְחֲדָדָה, נִמְצָא אֲצִלְנוּ, שֶׁפֶן הַחֲדָשׁ מוֹכֵן וּמְכַשֵּׁר לְעֲשׂוֹת דִּירָה וּמְשַׁפֵּן לְשִׁינָה הַקְּדוּשָׁה בְּקַרְבָּנוּ, כְּפִי שֶׁהִיָּה הַרְה"ק הַחֲדוּשִׁי הַרִי"ם ע"ה אֹמֵר שֶׁתִּבֶּת 'אָדָר' נִרְמַזֶת בְּלִשׁוֹן 'דִּירָה', עַל פִּי מֵאֵמֶר חַז"ל (שמו"ר לג א) שֶׁאֵמֶר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עֲשׂוּ לִי קִיטוֹן וְאָדוּר בֵּינֵיכֶם ג,

וּבְצִדְקוֹתָיו שִׁוְּלָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לֹא הָיָה שׁוֹם שְׂמִיחָה, כִּי מַרְדְּכִי הַצַּדִּיק הָיָה מְדַבֵּק הַכֹּל בְּאֵין פֶּאֶשֶׁר בְּאַרְנוֹ, וְנִשְׁמַת מַרְדְּכִי שִׁוְּלָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לֹא יִהְיֶה בּוֹ שׁוֹם חַיּוֹת וְכָל שֶׁבֶן שְׂמִיחָה.

ב. רָאָה עוֹד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ מֵאֹר עֵינַיִם (פר' תרומה ד"ה ויקחו): וְטַעַם הַחֲדָשׁ אָדָר לְמָה נִקְרָא כֵּן, הוּא מִפְּנֵי שֶׁבְּחֲדָשׁ זֶה נִרְמַז א' 'דָר', רָצָה לֹאמֵר א' שֶׁהוּא אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכִמוֹ שֶׁפֶתוּב (ירמיה ג ט) 'אֱלוֹף נְעָרֵי אֶתְרָה', שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁאוֹת א' הוּא רֵאשׁוֹן לְכָל הָאוֹתִיּוֹת כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא רֵאשׁוֹן לְכָל הַנְּמַצָּאִים, וְזֶהוּ עֵנִין בְּחִינַת א' 'דָר' עִם הַתְּחַתּוּנִים, שֶׁמְשַׁרְה שְׂכִינָתוֹ עִם הַתְּחַתּוּנִים.

ג. בְּמִדְּוָשׁ: מְשַׁל לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בַּת יְחִידָה בְּאֵ אֶחָד מִן הַפּוֹלְכִים וְנִטְלָה בְּקֶשׁ לִילָךְ לוֹ לְאַרְצוֹ וְלִטְלֵ לְאֶשְׁתּוֹ אָמֵר לוֹ בְּתִי שְׁנַתִּי לָךְ יְחִידִית הִיא, לְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה אֵינִי יָכוֹל, לֹאמֵר לָךְ אֵל תִּטְלָה אֵינִי יָכוֹל לְפִי שֶׁהִיא אֲשִׁתְּךָ אֵלָּא זֶה טוֹבָה עֲשֵׂה לִי שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁאֲתָה

א. וְאֵין הַפְּנִיָּה לְשִׂמְחַת הַרִיקִים וְהַפּוֹחִזִים בְּעֵנִינֵי הַעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אֵין זֶה שְׂמִיחַת אָמוֹת אֵלָּא הוֹלָלוֹת, שֶׁכָּל תְּכֵלִיתָהּ לְהַשְׁפִּיחַ מֵהָאָדָם אֶת עֲצָבוֹתָו וְיִגוֹנוֹ. כְּמוֹ שֶׁפֶתֵב בְּאֹר הַמְּאִיר (פר' האזינו ד"ה וישמון): וְכָל עֲצָמָה שֶׁל הַשְּׁשׁוֹן וְשְׂמִיחָה, לֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם כִּי אִם לְתוֹעֵלַת עֲבוֹדַת הַבּוֹרָא, שֶׁאִישׁ צַדִּיק יִשְׂמַח עִמָּה, וְגוֹרֵם שְׂמִיחָה לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, וְגַם לְהַשְּׂמִיחָה בְּעֲצָמָה, לֹא כֵן אִם הָאָדָם מִשְׂמִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְשִׂחּוֹק וְהוֹלָלוֹת, לְעַדָּן אֶת בְּשָׂרוֹ, הַכֶּסֶל הַזֶּה בַּחֲשׂוֹן הוֹלֵךְ וְאֵין נִגְהָ לוֹ, וְגַם לְהַשְּׂמִיחָה יֵשׁ צַעַר גָּדוֹל, שֶׁכָּל חֲפָצָה וְרִצּוֹנָה לְשִׂמְחַת אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים, וְלֹא שֶׁהָאֲנָשִׁים יִשְׁמְחוּ אֶת עֲצָמָם. וְעֵין מַה שֶׁפֶתֵב בְּסִפְרֵי פֶד הַקְּמַח (ערוך שְׂמַחָה).

וּבְסִפְרֵי קְדָשֵׁת לְוִי (פורים סוף קדושה שלישיית) כְּתוּב: שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, רֵאשִׁית הַכֹּל וּמִמֶּנּוּ בָּא כָּל הַחַיּוֹת וְזוּלָתוֹ אֵין חַיּוֹת וְשְׂמִיחָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיף שְׂמִיחָה וְתַעֲנוּג בְּמַעֲשֵׂה עֲבֻרוֹת, וְהוּא שְׁטוּת וְסִכְלוּת שֶׁל עֲבוֹדַת אֱלִילִים, וְכָל זְמַן שֶׁהִיָּה מַרְדְּכִי חַי הָיָה מְאִיר בְּמַעֲשָׂיו

קְדָמֵי עַד דִּיתְאֲבִידוּ מְעֵלְמָא, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא יְהֵא חֲדָתָא קְדָמֵי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב 'וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָהוּ', וְעַל כֵּן לְכָל יְהוּדֵי יֵשׁ בַּחֲדָשׁ הַזֶּה כָּח לְהַפִּיל אֶת הָרְשָׁעִים שְׁבַתוּכּוּ, דְהֵינּוּ כָּל דְרָכֵיו אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים הֵמָּה, וּכְשֶׁמְאָבֵד כָּח הָרְשָׁע וְעוֹזֵב רְשָׁע דְרָכּוֹ מִתְעוֹרֶרֶת שְׂמָחָה שְׂלֵמָה הֵן לְמַעַלָּה בְּשָׂמַיִם וְהֵן אֲצֵל כָּל אַחַד הַזּוֹכֵה לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצְרוֹ.

הַשְּׂמָחָה בָּאָה מִשְׂלֹמוֹת הַנְּשִׂמָה

מִדְּתָא הַשְּׂמָחָה מִתְעוֹרֶרֶת בְּאָדָם כַּאֲשֶׁר עוֹשָׂה אֶת תְּפָקִידוֹ וְשְׂלִיחוֹתוֹ בְּשְׂלֹמוֹת, וְזֹאת הַשְּׂמָחָה מְגִיעָה מִנְּשִׂמָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שְׂבָבָה נִמְצְאָת הַשְּׂלֹמוֹת, בְּרַם כְּשֵׁיִשׁ בּוֹ הָעֵדֶד וְחֶסְרוֹן רוּחָנֵי אֲזִי חֲמַרְיוֹת הַגּוֹף מִתְגַּבְּרַת בּוֹ, וְאִינוּ מְרַצָּה מִמְצָבוֹ וְשׁוֹרָה בּוֹ הַעֲצָבוֹת.¹

כִּי בְּזֶה הַחֲדָשׁ הֵיכָר אֲשֶׁר נִהְפָּךְ מִיָּגוֹן לְשְׂמָחָה², מְקַבְּלִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲזוּק וְהַאֲרוֹת לְהוֹסִיף קְדוּשָׁה וְהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה³. וּלְפִיכֶךָ בְּעַת שְׂמִיעָה חֲדָשׁ אֲדָר הַמְּסַגֵּל לְהַקִּים בֵּית וּמִשְׁכָּן לְהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה בְּתוֹכָנוּ, מִתְרַבֵּה הַשְּׂמָחָה הַמְּגִיעָה מִמְּקוֹם גְּבוּהָ עַד מָאֵד, מִהָעֵז וְחֲדוּהָ בְּמִקְמוֹ, שְׂכָן 'מִקְמוֹ' הוּא בְּתוֹכָנוּ, וְעַל כֵּן אָמְרוּ 'מִשְׁנַכְנְסֵי אֲדָר מְרַבִּין בְּשְׂמָחָה'.

מִפְּלֵת הָרְשָׁעִים בַּחֲדָשׁ זֶה מְעוֹרֶרֶת שְׂמָחָה

מְקוֹר שְׂמָחָה נּוֹסֵף בַּחֲדָשׁ זֶה הוּא, שְׂהֵלָא עַת זוֹ הִיא עַת מִפְּלֵתָן שְׁל הָרְשָׁעִים שְׁנֹאֲבָדוּ וְנִעְקְרוּ מִן הָעוֹלָם, וְנִאָּמַר (מִשְׁלֵי י"א י) 'וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָהוּ, וּכְפִי שְׂדָרְשׁוּ בְּזוּרָה הַקְּדוּשׁ' (תיקון⁴ תיקון ט' כ"ד): וְלֹא יְהֵא חֲדָתָא

ה. הַבִּיאוּ נִכְדוּ בְּעַל הַשְּׂפָתָא אָמַת ע"ה (פ' תרומה תרל"א ד"ה במדרש): וְאֲדוּנֵי אָבִי יְקִנֵי מוֹרֵי וְרַבֵי זְצִלָּה"ה הַגִּיד עַל חֲדָשׁ אֲדָר, עַל שֵׁם מָה שְׁנִאָּמַר בְּמִדְּרָשׁ 'עֲשֵׂה לִי קִיטוֹן וְאֲדוּר בִּינִיכֵם', פְּרוּשׁ לִידַע שְׂהַכֵּל מִמּוֹנֵי יַתְבַּרְךָ וְזֶה נּוֹתֵן חֲזוּק לְאָדָם.

י. רָאָה בְּלִקוּטֵי הַרִ"מ (חודש אדר ד"ה צריך): צְרִיךְ כָּל אֶחָד לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצֻמוֹ מִשְׁכָּן, וְעַל כֵּן הַחֲדָשׁ הַזֶּה נִקְרָא 'אֲדָר', כִּי אֲדָר הוּא אֲדוּר לְשׁוֹן דִּירָה, מִפְּנֵי שְׁבַתוּסָן הַיּוֹקֵם הַמְּשַׁכֵּן (שמוות מ' י), וּבְאֲדָר צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַקְּנָה וּלְפָנוּת אֶת עֲצֻמוֹ מִכָּל דְּבָר רַק לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצֻמוֹ בְּבַחֲיִנַת מִשְׁכָּן.

1. וְלֹא תִהְיֶה שְׂמָחָה לְפָנֵי עַד שְׂיֵאֲבָדוּ מִן הָעוֹלָם, וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן תִּהְיֶה שְׂמָחָה לְפָנֵי. זֶהוּ שְׂכַתוּב 'וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָהוּ'. וְרָאָה גַם לְשׁוֹן הַר"ד ק (תהלים לו' יא): כִּי בְּאֲבָד הָרְשָׁעִים שְׁלֹום וְשְׂמָחָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנִאָּמַר 'וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָהוּ'.

2. כְּדָבָרֵי הַמַּהְרַ"ל ע"ה (באר הגולה באר רביעי יג ד"ה עוד): יַדַע, כִּי הַשְּׂמָחָה הוּא מִצַּד הַנְּפִשׁ, כִּי הַשְּׂמָחָה הוּא כַּאֲשֶׁר הָאָדָם הוּא בְּשְׂלֹמוֹתוֹ, וְאִין שְׂלֹמוֹת רַק אֵל

הוֹלָךְ קִיטוֹן אֶחָד עֲשֵׂה לִי שְׂאֲדוּר אֲצִלְכֶם שְׂאִינִי יְכוֹל לְהַנִּיחַ אֶת בְּתִי, כִּי אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל נִתְּתִי לָכֶם אֶת הַתּוֹרָה לְפָרֵשׁ הִימְנָה אִינִי יְכוֹל, לוֹמַר לָכֶם אֵל תְּטַלְוּהָ אִינִי יְכוֹל אֵלָא בְּכָל מְקוֹם שְׂאֲתֵם הוֹלְכִים בֵּית אֶחָד עֲשׂוֹ לִי שְׂאֲדוּר בְּתוֹכּוֹ שְׁנִאָּמַר (שמוות כ"ח) 'וְעֲשׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ'.

3. וְרָאָה עוֹד (ויק"ר ל' יא): רַבֵי יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבֵי שְׂמִיעוֹן בְּן פְּזִי פְּתַח, 'שְׂמִיעַ בְּנֵי יְקַח אֲמָרֵי' (משלי ד' י), הַרְבֵּה קִיחוֹת צִוִּיתִי אֲתֵכֶם בְּשִׁבִיל לְזִכּוֹתְכֶם, אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם וְכו', 'וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה' (שמוות כ"ה ב) בְּשִׁבִיל שְׂאֲדוּר בִּינִיכֶם, 'וְעֲשׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ', כְּכַיִכּוֹל אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קַחוּ אוֹתִי וְאֲדוּר בִּינִיכֶם, 'וְיִקְחוּ תְּרוּמָה' אִינוּ אוֹמַר אֵלָא 'וְיִקְחוּ לִי אוֹתִי אֲתֵם לּוֹקְחִים'.

4. לְכָל הַחֲדָשׁ כְּלוּ יֵשׁ שְׂיָכוֹת עִם נְסִי פּוֹרִים, כְּפִידַע מִאָּמַר הַיְּרוּשְׁלָמִי (מגילה פ"א ה"א): תִּנֵּי בְּשֵׁם רַבֵי נְתָן, כִּל הַחֲדָשׁ כְּשֶׁר לְקִרְיַאת הַמּוֹגֵלָה, מָה טַעְמָא 'וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשְׂמָחָה' וְגו' (אסתר ט' כב).

על ידי השמחה מעורר שלמות בנשמתו

בן הוא גם להפך, על ידי השתדלות האדם להוסיף במדת השמחה והרנה בחדש זה, אף כשלאפעמים קשה לו הדבר, מקבל הוא כחות וסיוע לעבודת ה' תברך, כמאמרם (שבת ל:): שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות וכו', אלא מתוך דבר שמחה של מצוה ט, ומטעם זה הצטוונו על השמחה במועדי ה' וכפי שגמרז בתורה (דברים טז טו-טז) 'והיית אף שמח', ונסמך לזה 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך', ללמדנו שבכח השמחה יזכו לקבל פני השכינה. ובחדש זה בפרט זוכה להשראת השכינה בכח השמחה שכן זהו הזמן המיוחד לדירת ה' ושכינתו בינינו.

ומאחר שבחדש זה ישנה הארה משמים להרבות בעבודת ה' ולהמשיך קדשת השכינה בתוכנו, אזי נכנסת ומתעוררת בנשמתנו השמחה הפנימית המרוממת לב ונפש למרום בעבודת ה' ח. וכך כתב הספורנו (כוונות התורה): והנה השמחה היא אצלנו בהשיגנו הדבר אשר נרצה בו, וההפך והיא העצבות כאשר יהיה הפכו. ועל זה הדרך יחס המשורר השמחה לאל תברך באמרו 'שמח ה' במעשיו' וזה בהיותם עושים רצונו וראוים לגמול כי חפץ חסד הוא. ועל הפך זה אמר ויתעצב אל לבו כי לא יחפץ במות המת.

שישנה עליו רוח הקדוש. וענין זה נוהג בקיים כל המצוות בלם, בין בעת שעוסק בתורה שיהיה בחשק גדול נמרץ בהתלהבות עצום, כאלו עומד לפני המלך ומשרת לפניו בחשק גדול, למצא חן בעיניו לקבל ממנו מעלה יתרה וגדולה.

אמנם עקר השמחה השלמה תהיה רק בעולם הבא, כאשר תשיג הבריאה את תפקידה והנשמות יבאו לסוף דרכם ולשלמותם, פידוע מחז"ל (ויק"ר כ ב) 'שמח ישראל בעשיו' אינו אומר, אלא 'שמח' עתידיו הן לשמח במעשיו של הקדוש ברוך הוא לעתיד לבוא, כבכול הקדוש ברוך הוא לא שמח בעולמו 'שמח ה' במעשיו' אינו אומר אלא 'שמח' עתיד הקדוש ברוך הוא לשמח במעשיהם של צדיקים לעתיד לבוא, וכן נאמר (תהלים קכו ב) 'אז ימלא שחוק פיניו וגו'. אולם ישנם זמנים המתגלים מעין בחינת שמחה ורנה זו באמור.

הנפש, ולא אל הגוף הקמרי, מצד שהגוף הקמרי הוא בכח ולא בפעל, ואין בו שלמות כלל במה שאינו בפעל, ויש לו כבידת הטבע. ואדרבא, מצד הגוף הקמרי, שהוא בכח, ימצא התנועה.

וראה מה שכתב בתפארת ישראל (הקדמה): שעוד מביאה התורה את האדם אל המדרגה שהיא 'משמחי לב', פרוש, שנחשב האדם שהוא מציאות שלם על ידי התורה, ולכן היא משמחת לב האדם, שפאשר האדם הוא בשלמות הוא בשמחה, והפך זה פאשר הוא בחסרון.

ח. כלשון רבנו השפת אמת ע"ה (סוכות תרס"ד ד"ה עיקר): ובכל מקום שיש התגלות הארת הנשמה, יש שמחה.

ט. כמו שאמר האריז"ל (שער המצוות הקדמה) וזה לשונו: וכפי גדל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי קו יזכה לקבל אור עליון, ואם יתמיד בזה אין ספק

הַשְּׂמִיחָה יְסוּד בְּעִבּוּדַת ה'

הַמְצוֹת וּבְלִמִּידַת הַתּוֹרָה וְהַחֲכֵמָה הִיא
הַשְּׂמִיחָה הָאֲמִתִּית.

וְכִי אָמְרוּ בַּזֶּהָר (פר' ויקרא ח.): פֶּתַח רַבִּי
יְהוּדָה וְאָמַר, עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה
וְגו' (תהלים ק ב), 'עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה' הַכִּי
אוֹלִיפְנָא דְכָל פּוֹלְחָנָא דְבְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַפְלַח
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי בְחֻדְוֵתָא בְּרַעוּתָא
דְּלָבָא בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח פּוֹלְחָנִיה בְּשְׁלִימוֹ
[כִּכָּה לְמַדְנֵי שְׁכָל עֲבוּדָה שְׂרוּצָה אָדָם
לְעֵבֵד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צְרִיךְ שְׂוָה
יְהִיָּה בְּשִׂמְחָה וּבְרִצּוֹן הַלֵּב, כְּדֵי שְׁכַף תַּמְצָא
עֲבוּדָתוֹ בְּשְׁלֵמוֹת].

מִכַּח הַשְּׂמִיחָה זוֹכִים לְהַתְּעֵלוֹת לְמַדְרָגוֹת
רוּחָנִיּוֹת, כְּפִי שְׁהַעִיד הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ
ע"ה שְׁאֵת כָּל דְּרָגוֹתָיו זָכָה מִכַּח שְׂמִיחָה שְׁל
מִצְוָה^א. וְכֵן כָּל הַתְּבַטְחוֹת שְׂמִיחָתוֹ בְּדַבְרֵי
חַז"ל לְמַקְיָמֵי מִצְוֹת הַתּוֹרָה^ב, פְּעָמִים
שְׂאִינָם מְתַקְיָמוֹת אֲצֵל עוֹשֵׂי הַמְצוֹת, וְטַעַם
הַדְּבָר, כִּי יֵשׁ וְהָאָדָם מְקִיָּם הַמִּצְוָה כְּמִי
שְׁהִיא עַל וְטָרַח עַל צְוָאוֹ. וּבְאֵמַת שְׂמִיחָת

שְׂמִיחַת הַלֵּב בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה הִיא תְּנַאי
הַכְּרָחִי לְשְׁלֵמוֹתָהּ

הַשְּׂמִיחָה הִנֵּה אֲכֵן יְסוּד בְּעִבּוּדַת ה', וְהִיא
הַשְּׂמִיחָה שְׂיֵשׁ לִיהוּדֵי הַזּוֹכֵה
לְעֵבֵד אֶת בּוֹרְאוֹ, כְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (שופר וסוכה
ולולב פ"ח ה"ט"ו): הַשְּׂמִיחָה שְׂיֵשׂמַח אָדָם
בְּעִשְׂיַת הַמִּצְוָה וּבְאֵהֶבֶת הָאֵל שְׂצוּהָ בְּהוֹן,
עֲבוּדָה גְּדוּלָה הִיא, וְכָל הַמוֹנֵעַ עֲצָמוֹ
מִשְׂמִיחָה זוֹ רְאוּי לְהַפְרַע מִמֶּנּוּ, שְׁנֵאֲמַר
(דברים כח מז) 'תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב. וּבֵאֵר בַּמַּגִּיד
מִשְׁנֵה יְסוּד גְּדוּל: וְעַקֵּר הַדְּבָר הוּא, שְׂאִין
רְאוּי לוֹ לְאָדָם לְעֲשׂוֹת הַמְצוֹת מִצַּד שְׁהוֹן
חוֹבָה עָלָיו וְהוּא מְכַרַח וְאָנוּס בְּעִשְׂיָתוֹ,
אֲלֹא חַיֵּב לְעֲשׂוֹתוֹ וְהוּא שְׂמַח בְּעִשְׂיָתוֹ,
וְיַעֲשֶׂה הַטוֹב מִצַּד שְׁהוּא טוֹב וְיִבְחַר בְּאֵמַת
מִצַּד שְׁהוּא אֲמַת, וְיִקַּל בְּעֵינָיו טְרַחַן, וְיִבִּין
כִּי לְכַף נּוֹצֵר לְשִׂמְשׁ אֶת קוֹנוֹ, וּכְשֶׁהוּא
עוֹשֶׂה מֵה שְׁנִבְרָא בְּשִׁבְלֵוֹ יִשְׂמַח וְיִגִּיל, לְפִי
שְׂשִׂמְחַת שְׂאֵר דְּבָרִים תְּלוּיִם בְּדַבְרֵים
בְּטוֹלִים שְׂאִינָן קִמְיָם, אֲבָל הַשְּׂמִיחָה בְּעִשְׂיַת

^א כְּמוֹ שְׂפֵתָב בַּעַל הַחֲרָדִים (הקדמה): וְכֵן גְּלָה הַרְבֵּ
הַחֲסִיד הַמְקַבֵּל מִהַר"ר יִצְחָק אֲשֶׁכְּנֵזִי זצ"ל לְאִישׁ
סוּדוֹ, שְׁכָל מַה שְׁהַשִּׁיג שְׁנִפְתַּחוֹ לוֹ שְׁעָרֵי הַחֲכֵמָה וְרוּחַ
הַקְּדוֹשׁ, בְּשִׁכְר שְׁהִיָּה שְׂמִיחַ בְּעִשְׂיַת כָּל מִצְוָה שְׂמִיחָה
גְּדוּלָה לְאִין תְּכִלִּית, וְאָמַר דְּהֵינּוּ דְּכִתִּיב (דברים כח מז)

תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב
לֵבָב מִרֵּב כָּל, פְּרוּשׁ 'מִרֵּב כָּל' מְכָל מִיָּנִי תַעֲנוּג שְׂבַעוּלָם
וּמְכָל זָהָב וּפָז רַב וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרָגְלִיּוֹת.
ב. כְּגוֹן מַה שְׂאָמְרוּ (קידושין ט:): כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה
אֲחַת, מְטִיבִין לוֹ וּמְאִרְכִּין לוֹ יָמָיו וְנוֹחַל אֶת הָאָרֶץ.

הלב שזכה לקים מצות ה' היא תנאי הכרחי בשלמות המצוה, ואין המצוה עולה לרצון כי אם באופן שיהיה עשייתה בלב שמח ובהודאה לה' שזכהו לעבד לפניו, ויהיה יקר בעיניו קיום מצות התורה מפל זהב וכסף שבעולם.

השמחה היא ההכנה לקבלת אור עליון שישרה באדם עד שיבוא לדרגת רוח הקדש כפי שפותח רפי חיים ויטאל ע"ה בשער המצות (הקדמה): וכפי גדל שמחתו באמת ובטוב ללב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון, ואם יתמיד בזה אין ספק שישרה עליו רוח הקדש, וענן זה נוהג בקיום כל המצות כלם, בין בעת שעוסק בתורה שיהיה בחשק גדול נמרץ בהתלהבות עצום, כאלו עומד לפני המלך ומשרת לפניו בחשק גדול, למצא חן בעיניו לקבל ממנו מעלה יתרה וגדולה¹.

עשייתה בלב שמח ובהודאה לה' שזכהו לעבד לפניו, ויהיה יקר בעיניו קיום מצות התורה מפל זהב וכסף שבעולם^ד, וזהו ענין הכתוב (תהלים ק ב) 'עבדו את ה' בשמחה וגו'. לשאף לקים עבודת ה' מתוך שמחה של מצוה. על אחת כמה וכמה, בימים אלו בפרט שהם ימי שמחה וישון, יש לנו לשמח על אשר בחר בנו מפל העמים לעם סגלתו וזכינו לעבדו יתברך בתורה ומצות.

כסופי הנשמה כשתשמח בעבודת ה'

לשוננו המשתפכת של הארחות צדיקים ראויה להתבוננות עמקה עד כמה קשורה השמחה באור הנשמה, וכך פותח (שער השמחה): תפארת הנשמה שתתפאר בתפארת השמחה, אשר תשמח באלהים ותבהיק זיו יראתה להבהיק יקר הודה, ויערב אור חמדתה ליוצרה באהבה תשוקת חשק תאות עליון, להתעטר עטרת יפי המחשבות הזכות הטהורות, ותהיה נוהמת לגדל גיל עליצתה לידידה ידיד עליון, ותתקשר בקשור חבה, ותהיה דורשת וחוקרת אחר המעלות לאור באור החיים.

חובת השמחה בעבודת ה'

עלינו לדעת שבכללות עבודת ה', שמחת הלב שזוכים לקים מצות הבורא, היא תנאי הכרחי בשלמות המצוה, עד שאין המצוה עולה לרצון כי אם באופן שתהיה

ג. וכך גם תפלתו צריכה שתהיה מתוך שמחה כמו שכתוב שער הפניות (ברכת השחר): אסור לאדם להתפלל תפלתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפלה. אמנם בעת שמתנדב הודוי ומפרט חטאיו אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפלה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו, אבל צרי להראות לפניו יתברך הכנעה גדולה באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתרה וגדולה בכל האפשר כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתרה, ואם משמשו בעצבות עבודתו נמאסת

ד. וזה לשון ספר החרדים (תנאים למצוות): התנאי הרביעי, השמחה הגדולה במצוה, דכל מצוה ומצוה שתזדמן לו, דונא הוא דשדיר ליה קודשא בריה הוא, ולפי רב השמחה יגדל שכרו.

‘תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב כּוּ'.
 וְכֵן אִישׁ חַי ע"ה (חסדי אבות ד ב),

שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַשֵּׁב לְמַאֲד אֶת הַשְּׂמֵחָה וְהַהֲנָאָה שֶׁבַמְצוּחַ, וְאֶפְלוּ שֶׁהָאָדָם עֲצֵמוֹ נִהְיָה גּוֹפּוֹ מִכָּף, מְחַשֵּׁב זֹאת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנוֹתֵן לוֹ עַל זֶה שְׂכָר מְרַבָּה, וְזוֹ מַעֲלַת דְּוַד הַמְּלָךְ ע"ה שְׁאָמַר (תהלים קיט קסב) 'שֶׁשׁ אֲנֹכִי עַל אִמְרָתְךָ כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב'.

שְׂכָרוֹ מְשַׁלֵּם גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה

וְאִף שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה אֵין שְׂכָר לְמִצְוֹת כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (עירובין כב.) 'הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם לְמַחֵר לְקַבֵּל שְׂכָרָם' בְּכֹל אֶפְן שְׂמֵחָה שֶׁל מְצוּחַ שׁוֹנֵה, וְכֵן כָּתַב הַרֵב בְּרַכְיָה בֶּן הַרֵב יִצְחָק אֵיזִיק ע"ה בְּסִפּוֹר זֶרַע בְּרָךְ (עקב ראשון ד"ה ובוה מצאנו) בְּפִירוּשׁ הַכְּתוּב (דברים ז יב) 'וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן' וְגו' שֶׁהַשְּׂכָר הָאָמּוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא עַל שְׂמֵחַת הַמִּצְוֹת. וְהוֹסִיף רַבֵּנוּ הַחֵיד"א ע"ה (יוסף תהלות לו ד) לְבָאֵר בְּזֶה הַנֶּאֱמָר (תהלים שם) 'וְהִתְעַנַּג עַל ה' וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׂאֵלַת לֶבְךָ' הַיּוֹנֵי שֶׁתִּשְׂמַח בְּנִפְשָׁךְ שְׂזֻכִּית לְקִים מִצְוֹתָיו, וּבְשְׂכָר זֶה 'וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׂאֵלַת לֶבְךָ' דְּעַל הַשְּׂמֵחָה מְשַׁלֵּם שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאִמּוֹר בְּדַבְרֵי הַרֵב זֶרַע בְּרָךְ ע"ה שְׁאָף שְׂשֻׁכָר מִצְוֹת בְּהֵאֵי עֲלֵמָא לִיכָא, מְכַל מְקוֹם הַשְּׂמֵחָה שְׁאָדָם שְׂמַח בְּעֵשִׂית הַמְצוּחַ זֶהוּ מְצוּחַ אַחֲרַת וְכֵמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ שְׂכָר מְצוּחַ מְצוּחַ. וְבָה אוֹכֵל הַשְּׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וּבְעֵת אֲשֶׁר הִיא מְתוּרַמֶּמֶת וּמְתַגַּדֶּלֶת וּמְתַגַּלְגֶּלֶת לְדַעַת קְדֻשַׁת יוֹצְרָהּ וּמְתַדְבֶּקֶת בְּאִמּוּנָתָהּ לְבוֹרָא יְתַבְרָךְ, אָז הִיא מְתַפְשֶׁטֶת בְּחֵדוּשׁ גִּיל וּמְרַחֶבֶת בְּשִׂמְחָתָהּ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִתְקַדְשֶׁת קְדֻשַׁת קְדֻשַׁת הַקְּדוּשִׁים, וְאָז מִתְאַוֶּה וְנוֹשֵׂאת חַן לְפָנֵי מְלָךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים, וּבְעֵת הַהִיא מְתִיקֶרֶת וּמְתִיפָה וּמְתַהַדְרֶת בְּהַדְרַת גְּאוֹן עַז תַּקָּף הַדְרָתָהּ, וְאָז הַעֲלִיּוֹן יִסְגְּלָנָה לְהַצְהִיר זִיוָהּ לְהַכְנִיסָהּ בְּחֵדְרֵי זְהָר וּלְצַרְרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים. וְהַרְחֵמֵן יְשִׁימֵנוּ מֵאֲנָשֵׁי עֲבוּדָתוֹ הַשְּׂמֵחִים.

שְׂכָר הַמְּקִיִּם מִצְוֹת מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה

עוֹד כּוֹתֵב רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאַל: גַּם דַּע, כִּי הַעוֹשֶׂה מְצוּחַ, אֵין מְסַפֵּיק לוֹ בְּמָה שִׁיעֲשֶׂה אוֹתָם, שֶׁהֲרִי מְצִינּוּ בְּדַבְרֵי רְבוּתֵינוּ וְ"ל שְׁאָמְרוּ (קידושין ט): כֹּל הַעוֹשֶׂה מְצוּחַ אַחַת מְטִיבִין לוֹ, וּמְאַרְיִכִין לוֹ יָמָיו. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה אָמְרוּ כֹל הַמְּקִיִּם מְצוּחַ פְּלוּגִינִית, יֵשׁ לוֹ כֶּף וְכָף, וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ רְאִינוּ כְּמָה וְכְמָה מִצְוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּגִי אָדָם, וְאֵינָם מְתַקְיָמִים דְּבָרֵי רְבוּתֵינוּ חַס וְשְׁלוֹם בְּעַנְיָן גְּדוֹל שְׂכָרָם אֶפְלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.

אֲבָל הַשְּׂרֵשׁ שֶׁהַכֹּל נִשְׁעָן עָלָיו, הוּא, שֶׁבְּעֵשִׂית הַמְצוּחַ, אֵל יַחֲשֵׁב שֶׁהִיא עָלָיו כְּמִשְׂא, וּמְמַהֵר לְהַסִּירָם מֵעָלָיו. אֲבָל יַחֲשֵׁב בְּשִׁכְלוֹ, כְּאִלוּ בְּעֵשׂוֹתוֹ אוֹתָהּ הַמְצוּחַ, יְרוּיַח אֶלְף אֶלְפִים דִּינָרֵי זָהָב, וְהָיָה שְׂמַח בְּעֵשׂוֹתוֹ אוֹתָהּ הַמְצוּחַ בְּשִׂמְחָה שְׁאֵין לָהּ קֶץ מִלֵּב וּמִנְפֶּשׁ וּבְחֻשְׁקֵי גְדוֹל, כְּאִלוּ מְמַשׁ בְּפַעַל נוֹתְנִים לוֹ אֶלְף אֶלְפִים דִּינָרֵי זָהָב, אִם יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ מְצוּחַ. וְזֶהוּ סוּד הַפְּסוּק

